

MARL

Fuljett maħruġ mill-MARL

Għad-Dilettanti tar-Radju

Maltin u Għawdxin

Numru 10

Ottubru 2006

Fiċ-Ċentru mhux

permess tipjip

Mill-Editor

Hbieb,

Għal darb'ohra nilqagħkom għal haġġa ohra ta' dan il-fuljett ta' Ottubru 2006 li hija l-10 haġġa ta' din is-sensiela.

Nittama li ssibu xi haġġa li tkun ta' interess għalikom f'kull haġġa.

Tajjeb li tkunu tafu li bhala Kumitat kellna daqsxejn xogħol minhabba allokkazzjoni li kienet se tingħata fuq il-frekwenza ta' l-10Għz lill-istazzjon kummerċjali Superl permezz ta' One Productions.

Li ġara kien li waqt li qabel kellhom il-holoq mill-istudju fuq certi frekwenzi li ttiehdu għat-telefonija ċellulari, kellhom jingħataw frekwenzi ohra.

Min-naha ta' l-Awtorita' Maltija tat-Telekomunikazzjoni, huma kienu sejrjn jingħataw frekwenzi fuq l-10 Għz li kienu se jikkagunaw li toholoq interferenza bejn l-istazzjon u d-dilettanti tar-radju.

Meta l-Awtorita' ippubblikat l-avviż u sirna nafu bih mingħand Stanley, 9H1LO, aħna bhala kumitat mill-ewwel oġġezzjonajna kif ukoll saru oġġezzjonijiet minn dilettanti tar-radju oħrajn individwali.

Min-naha l-ohra, Mansweto, 9H1GB u Jiena kellimna lil Dr Michael Vella Haber li huwa d-Direttur Maniġerjali ta' One Productions dwar din il-problema.

Dr Vella Haber fehem il-pożizzjoni u fissrilna wkoll kif huma kienu se jidhlu fi spejjeż żejda minhabba li kellhom jibdlu l-

apparat li kellhom qabel minhabba d-deċiżjoni ta' l-Awtorita' li tibdel il-frekwenzi u li huma kienu lesti li jaħdmu magħna biex jista' jkun jingħataw frekwenzi ohra għaliex huma ma riedu jtellfu lil hadd.

Wara komunikazzjonijiet ma' l-Awtorita' tal-Komunikazzjoni minn Dr Vella Haber u l-Kumitat, kien ta' sodisfazzjon għal kulhadd li One Productions ingħataw frekwenzi barra mill-frekwenza 10 sa 10.5 Għz.

Hawnhekk inroddu haġġa lil Dr Vella Haber, lil Mansweto, lill-Kumitat kif ukoll lis-Sur Adrian Galea ta' l-Awtorita' tal-Komunikazzjoni li l-affarijiet ġew irrangati għas-sodisfazzjon ta' kulhadd.

Dan kien eżempju ieħor tal-hidma tal-kumitat li b'koperazzjoni ma dawk kollha interessati wasslet għal soluzzjoni li kienet ta' sodisfazzjon għal kulhadd.

Dan kien possibbli għaliex urejna l-għaqda bejnietna u kemm dawn il-frekwenzi jintużaw mid-dilettanti tar-radju Maltin u Għawdxin għal modi differenti ta' komunikazzjoni.

Għalhekk dejjem ninsistu biex kemm jista' jkun tużaw il-frekwenzi kollha li għandna għaliex kif dejjem jiġri, dak li ma tużax titilfu.

Lawrence 9H1AV/9H9MHR

Twissija

Irridu nwissu lil dawk li jistgħu jkunu sgwidati dwar min jista' jhaddem apparat tat-trasmissjoni fuq il-frekwenzi tagħna.

L-ebda dilettant tar-radju ma jista' jagħti l-apparat tiegħu lil persuna ohra, la jekk tkun Maltija u lanqas jekk tkun xi Ġermaniża li ma tkunx liċenzjata.

Aktar u aktar hadd ma jista' jgħid fuq l-arja li qiegħed jgħaddi l-apparat tiegħu lil persuna ohra li ma tkunx liċenzjata u qiegħed jawtorizzaha biex tuża n-nominattiv tiegħu.

Min jagħmel hekk mhux biss juri li ma jafx ir-regolamenti, mhux biss ikun qiegħed jagħmel xi haġa illegali għaliex huwa m'għandu assolutament l-ebda dritt u l-ebda awtorita' li jagħmel hekk, imma jkun qiegħed jistenna li tittiehidlu l-liċenzja u l-apparat tiegħu jiġi konfiskat.

Barra minn hekk, hadd ma jista' jkellm lil xi persuna oħra li ma tkunx liċenzjata u li xi hadd ikun għaddielha l-apparat tiegħu.

Nittamaw li din it-twissija jinghata każ tagħha halli ma jkunx hemm min jiddispaċi.

Xi diletanti tar-radju bil-liċenzja "B" staqsewna dwar l-arranġamenti biex daww bil-liċenzja "B" jahdmu fuq l-HF.

Ahna diġa' ktibna dwar dan, imma tajjeb li nerġghu nfakkruhom halli hadd ma jagħmel xi żball u jbati l-konsegwenzi.

Kull min għandu liċenzja "B" jista' jahdem fuq l-HF imma ma jistax juża l-kodiċi Morse jekk huwa ma jkunx għadda mill-eżami tal-kodiċi Morse u jkun jista' japplika għal-liċenzja "A".

HUWA BILFORS IRID JIBQA' JUŻA N-NOMINATTIV TIEGħU LI JIBDA BIL-PREFISS 9H5 SAKEMM MA JAGħMILX U JGHADDI MILL-EŻAMI TAL-KODIĊI MORSE.

Nagħmluha assolutament ċara li jekk huwa ma jkollux il-liċenzja "A" huwa ma jistax sempliċiment jibdel il-prefiss tiegħu minn 9H5 għal 9H1 għaliex jekk jagħmel hekk ikun ILLEGALI u jkun suġġett li jittiehdu l-mizuri kollha skond il-liġi kontra tiegħu.

Oqgħodu attenti halli tgawdu l-liċenzja tagħkom.

Lawrence 9H1AV/9HMHR

Ahbarijiet

136 khz

Kif għidnilkom kemm-il darba, din il-frekwenza inghatat lid-dilettanti tar-radju f'numru ta' pajjiżi biex jesperimentaw fuqha.

Dwar il-frekwenzi bejn il-135.7 – 137.8 khz, il-IARU qed tfittex li s-servizz tad-dilettanti tar-radju madwar id-dinja jinghataw allokkazzjoni taht il-200 khz.

Il-konsiderazzjonijiet huma li din il-frekwenza għandha karatteristiċi differenti minn daww ta' frekwenzi aktar għolja, u hemm interess konsiderevoli fuq propagazzjoni fuq frekwenzi baxxi u esperimentar minn individwi.

Bħalissa m'hemmx allokkazzjoni globali jew reġjonali mill-ITU għas servizz tad-dilettanti tar-radju fuq il-frekwenzi baxxi.

Il-"Grupp ta' Hidma Risponsabbli" għat-tmexxija ta' studji ITU-R li għandu x'jaqsam mal-punt ta' l-aġenda 1.15 huwa WP 8A.

Studji bħal dawn huma mistennija li jinkludu l-interazzjoni potenzjali bejn is-servizz tad-dilettanti tar-radju u servizzi tar-radjukomunikazzjoni oħra.

Is-sitwazzjoni hija li l-isforzi koordinati mill-IARU Reġjun 1 wasslu biex f'Mejju 1997 giet adottata Rakkomandazzjoni 62-01 mill-Kumitat Ewropew tar-Radjukomunikazzjonijiet tas-CEPT.

Din ir-Rakkomandazzjoni tgħid li l-frekwenza bejn 135.7 sa 137.8 khz tista' tintuża b'massimu ta' 1 watt e.r.p. fuq bażi sekondarja mis-servizz tad-dilettanti tar-radju f'pajjiżi CEPT.

Kif urejnikom qabel, hemm numru ta' pajjiżi li ilhom li taw l-awtorizzazzjoni lid-dilettanti tar-radju biex jużaw din il-frekwenza, imma hawn Malta għadna nistennew.

Kif għidnilkom ukoll aktar qabel, minhabba t-telfien kaġun ta' antenni prattiċi li nistghu nużaw, biex ikollok 1 watt e.r.p. trid trasmettitur ta' qawwa ta' aktar minn 1 kw.

Nittamaw li ma ndumux nistennew is-snin biex ninghataw il-frekwenzi bejn 135.7 – 137.8 khz.

500 khz

Illum għandna aħbar li hija ta' aktar sodisfazzjon dwar il-500 khz

Din hija li 23 diletant tar-radju Amerikani li s-sena l-oħra kienu inghataw permess biex jaħdmu fuq din il-frekwenza issa jistgħu jagħmlu dan.

Fil-fatt, huma ġew awtorizzati jibdew jużawha u bdew jaħdmu fuqha fit-13 ta' Settembru¹ u diġa' għamlu kuntatti ta' madwar 300 mil fuq is-CW².

Kif tafu, hawn Malta aħna diġa' ppruvajna biex ninghataw din il-frekwenza, imma nfakkruk li t-twegiba kienet li jekk l-ITU talloka din il-frekwenza lid-dilettanti tar-radju, l-awtoritajiet Maltin iqisu allokkazzjoni favorevolment.

Tajjeb li issa ngħidulkom x'qed tghid il-IARU li qed tfittex li d-dilettanti tar-radju jinghataw allokkazzjoni sekondarja fuq din il-frekwenza.

Il-konsiderazzjonijiet huma li din il-frekwenza kienet allokata għas-servizz tal-baħar għal sejhiet għall-ghajnuna u sigurta' sa minn meta bdew jinghataw l-allokkazzjonijiet ta' l-ispettrum mill-ITU.

Avvanzi teknoloġiċi bħal ma huma il-GMDSS³ ġabu l-kanal tal-500 khz mhux meħtieġ.

Għalhekk huwa żmien tajjeb li tiġi meqjusa allokkazzjoni lid-dilettanti tar-radju.

Din il-parti ta' dan l-ispettrum hija nteressanti għad-dilettanti tar-radju minhabba l-proprietajiet ta' propagazzjoni

uniċi tagħha, li jinkludu kemm il-mewġa ta' l-art kif ukoll dik riflessa mis-sema.

Il-proprietajiet tagħha huma differenti biżżejjed minn dawk tal-frekwenzi baxxi u mill-frekwenza tal-160 metru.

Il-frekwenzi ta' nteress huma bejn 495 – 505 khz u/jew spettrum viċin fil-frekwenzi bejn 415 – 495 u 505 – 525 khz.

70 Mhz

Dwar l-aħbarijiet li kellna aktar qabel dwar din il-frekwenza, Hans Blondeel Timmerman PA7BT li kelli korrispondenza miegħu nfermani li l-Olanda għad m'għandhomx allokkazzjoni ta' din il-frekwenza.

Min-naħa l-oħra, qegħdin isiru hafna kuntatti bejn stazzjonijiet li jużaw żewġ frekwenzi differenti, jiġifieri dawk li huma awtorizzati jużaw is-70 Mhz waqt li l-oħrajn jużaw il-50 Mhz.

Kif tafu aħna qegħdin nagħmlu dak kollu li nistgħu biex ikollna allokkazzjoni ta' din il-frekwenza, imma bħal dejjem l-affarijiet biex jiċċaqilqu hawn Malta jiehdu żmien twil iżżejjed.

Tajjeb li nfakkru li l-Ingliżi inghataw din il-frekwenza f'Novembru 1956 u għalhekk din is-sena jagħlqu 50 sena jużawha.

U hawn Malta? Għadna nistennew.

Tajjeb ukoll li tkunu tafu qed tfittex li d-dilettanti tar-radju jinghataw allokkazzjoni fuq din il-frekwenza ta' mill-anqas 500 khz fuq bazi sekondarja.

Il-konsiderazzjonijiet huma li fil-pajjiżi fejn din il-frekwenza hija allokata, din hija wżata mid-dilettanti tar-radju għall-komunikazzjonijiet lokali 24 siegħa kuljum, inkluż il-kontroll ta' affarijiet bir-radju.

Tferrix troposferiku u propagazzjoni permezz tal-mewġ rifless mis-sema (prinċipalment sporadika) huma wżati għal distanzi itwal, kif ukoll propagazzjoni mill-aurora minn latitudni aktar għolja.

¹<http://www.ar1.org/news/stories/2006/09/15/104/?nc=1>

²<http://www.ar1.org/news/stories/2006/09/26/101/?nc=1>

³ Globa Maritime Distress and Safety System

Tferrix mill-meteoriti kien użat għal komunikazzjoni bil-kodiċi Morse u bil-lehen primarjament matul żmien il-meteoriti.

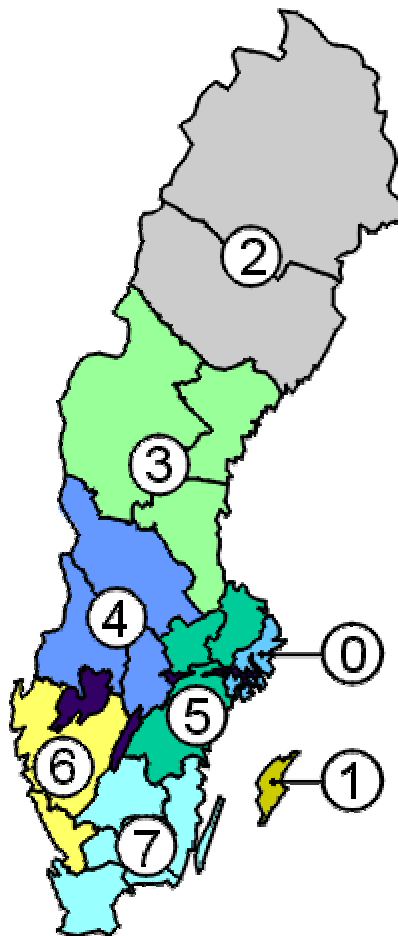
Teknoloġija aktar ġdida msejsa fuq il-kompjuters tagħmel possibbli tiffrix mill-meteoriti għal tul sa 2000 km.

Qed tiġi mfittxija allokkazzjoni reġjonali għal reġjun 1, waqt li hemm numru ta' pajjiżi li awtorizzaw l-użu ta' din il-frekwenza jew parti minnha.

Lawrence 9H1AV/9H9MHR

**Informazzjoni
Mappa Svediza**

L-ahhar darba tajnikom mappa ta' l-Istati Uniti u ta' l-Italja li juru l-prefissi differenti li jintużaw fl-istati jew taqsimiet tal-pajjiż.

Illum qegħdin nagħtukom mappa ta' l-Isvezja li wkoll turi dawn id-diviżjonijiet. Din il-mappa hija meħudha minn fuq il-paġna ta' l-internet ta' l-Għaqda nazzjonali Svediza tad-dilettanti tar-radju, l-SSA.

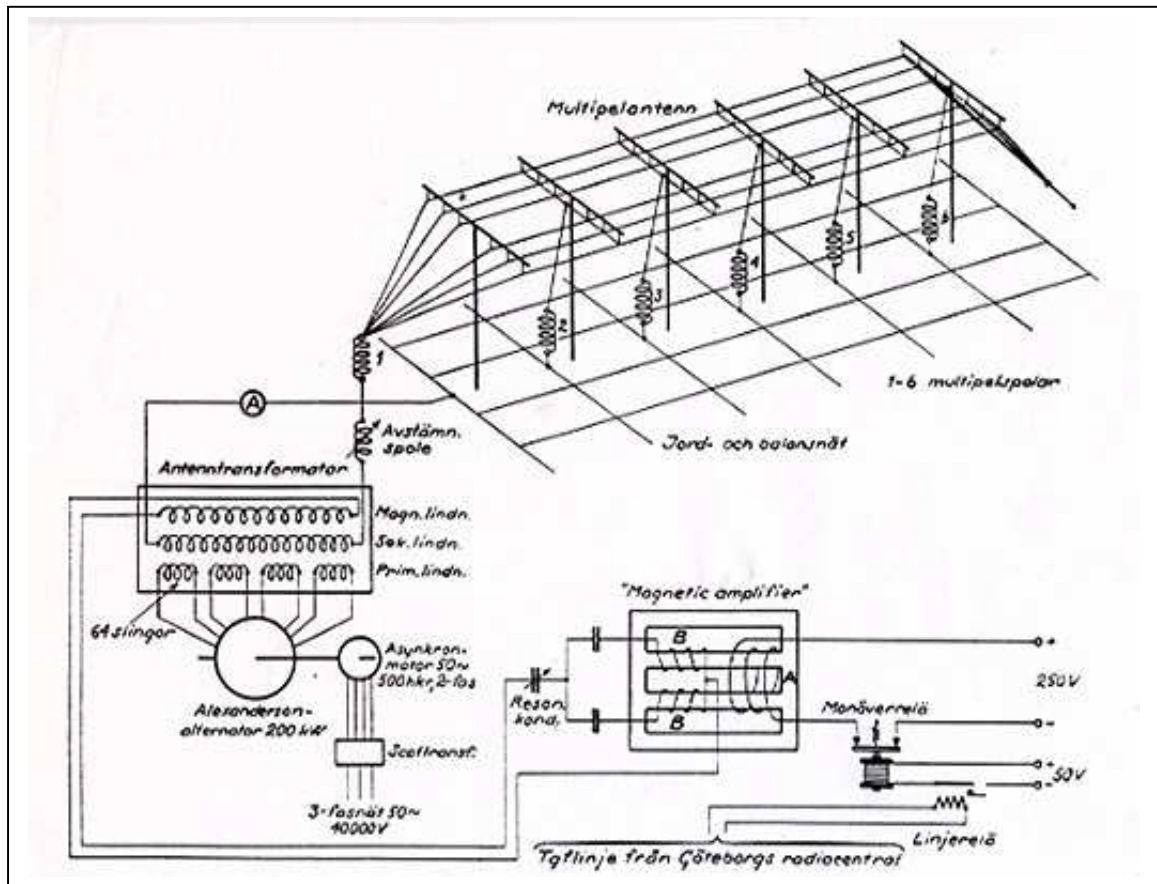
Din hija ta' siwi wkoll għal dawk li jmorru għal xi btala l-Isvezja u jieħdu l-apparat magħhom.

Distrett	Ismijiet tad-Distrett
0	Stockholm (A)
1	Gotland (I)
2	Västerbotten (AC) Norrbotten (BD)
3	Gävleborg (X) Västernorrland (Y) Jämtland (Z)
4	Örebro (T) Värmland (S) Dalarna (W)
5	Uppsala (C) Södermanland (D) Östergötland (E) Västmanland (U)
6	Halland (N) Västra Götaland (O)
7	Jönköping (F) Kronoberg (G) Kalmar (H) Blekinge (K) Skåne (M)

Grimeton Stazzjon Uniku

La qegħdin nitkellmu dwar l-Isvezja, tajjeb li nġibu wkoll xi dettalji dwar SAQ, stazzjon li huwa l-uniku fid-dinja li għad għandu l-frekwenza tiegħu generata minn alternatur Alexanderson.

Dan l-istazzjoni li kien inbena bejn is-sena 1922 u 1924 u kien żviluppat mill-inginier Svediz [Ernst Alexanderson](#), huwa magħruf bhala Grimeton Radio/SAQ u l-frekwenza tiegħu hija 17.2khz. Iva, 17.2khz.

L-antenna fiha 6 torrijiet ta' 127 metru '1 wiehed, bi spazju ta' 380 metru bejn kull wiehed, li huma wzati bhala antenni vertikali.

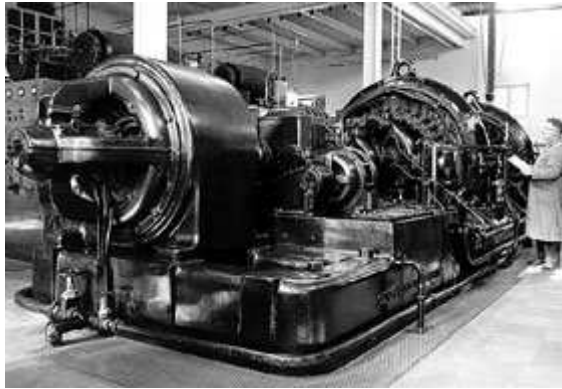
Inbena ukoll villaġġ żgħir biex fih joqgħodu seba' familji ta' l-impjegati.

Kien beda jittrasmetti fl-1 ta' Diċembru 1924 fuq frekwenza ta' 16.1 kHz (18.6 km) li nbidlet għal 17.2 kHz (17.4 km).

Il-frieghi ta' fuq huma wesghin 46 metru, għandhom 8 fili tar-ramm bhala kapacita' u fl-istess hin iwasslu s-sinjali lejn it-torrijiet.

Illum m'ghadux jahdem kummerċjalment, imma qiegħed jinżamm bhala stazzjon storiku, imma kull tant żmien jithaddem ukoll.

L-ahhar li thaddem kien “f’Jum Alexanderson” fit-2 ta’ Lulju 2006 u rċevewh anki fl-Istati Uniti

Min irid jisimghux u jibghat xi rapport jista’ jagħmel hekk fuq,
Alexander - Grimeton Veteranradios
Vänner
Radiostationen Grimeton 72
S-430 16 Rolfstorp
Tel. +46 340-67 42 51
Fax. +46 340-67 41 95
E-mail: info@alexander.n.se
Paġna <http://www.alexander.n.se>

Dan l-istazzjon huwa dikjarat bhala post ta’ wirt dinji.

Dettalji, ċirkwit u stampi mill-paġna ta’ l-internet u dritt ta’ l-istazzjon.

Lawrence 9H1AV/9H9MHR

Linux u d-Delizzju tar-Radju

It-tieni parti

- **Taqbel mas-sena 2000**

Iva, din fis-sewwa mhijiex kwistjoni ta’ dilettanti tar-radju u kienet aktar hmerijiet milli theddida, imma għandu jinghad li l-Linux iżzomm l-arloġġ tagħha indipendenti mill-arloġġ ta’ l-apparat.

Linux, bhala rizultat li taqbel mal-POSIX, iżzomm il-hin tagħha f’numru bi 32 biċċa u taħdem id-data billi tgħodd is-sekondi minn Jannar 01, 1970.

Jinghad li dan huwa biżżejjed biex aġġornar tad-data ma jsirx qabel xi żmien fl-2038.

Sa dak iż-żmien, jekk inkunu għadna qegħdin nużaw il-Linux jew UNIX, m’hemmx dubju li jintuża arloġġ ta’ 64 biċċa, li aktarx jibghat l-aġġornar tad-data ‘l quddiem bi ftit eluf ta’ snin.

Dawn il-ħsibijiet bilkemm huma qatra f’oċean ta’ l-għerf dwar il-Linux u u aktarx jistgħu jkunu hafna ahjar.

Madankollu, jiena nittama li qajjimt iil-kurżita’ tagħkom u li għallinqas tippruvaw il-Linux. Fis-sewwa m’għandkom xejn x’titilfu u hafna pjaċir, avventura, u titgħallmu biex tiksbu.

L-iżvilupp tal-Linux mill-1998 ra avvanzji impressjonanti dwar il-facilita’ li biha t-tqassim Linux jista’ jiġi stallat fuq il-kompjuter tiegħek.

Programmi ta’ installazzjoni saru sofistikati mhux hażin meta mqabbla mal-kitbiet użati ftit snin qabel. L-għarfien ta’ apparat u konfigurazzjoni tjiebu sal-punt l-apparat kollu hlief l-aktar eżotiku għandu ċans tajjeb li jkun ikkonfigurat għas-sistema Linux tiegħek.

Li għad irid isir huwa li jinstab wisa’ fil-magna tiegħek għal-Linux, partikolarment jekk inti għandek diska waħda maqsuma u sistema operattiva waħda installata.

Hemm numru differenti ta’ kif dan jista’ jsir u inti trid tikkonsulta d-dokumentazzjoni għat-tqassim⁴ li inti trid tistalla għar-rakkomendazzjonijiet tagħha

Ibda bil-qari

Kulhadd ihobb li jikseb programmi ġodda u jistallahom mill-ewwel, mhux hekk? Jiena wiehed minnhom li jhobbu jistallow l-ewwel u jaqraw wara, speċjalment meta jkun hemm problemi.

---

⁴ Tqassim – distribuzzjonijiet, f’dan il-każ il-programmi Linux li trid tistalla

L-istallar tal-Linux jinhtieg ippjanar speċjalment jekk inti trid tistallaha flimkien mad-DOS/Win fuq id-diska tal-kompjuter tiegħek (aktar fuq dan aktar l-isfel).

Referenza tajba biex issir familjari ma' l-ghazliet ta' installazzjoni Linux Bash (il-qoxra tal-linja ta' kmand) kmandi u sintassi, u kif huwa t-tqassim tas-sistema tal-files ta' l-installazzjoni GNU/Linux⁵ u Kif tibda minn Matt Welsh, u oħrajn.

Din il-gwida tinstab f'formati differenti inklużi Post Script, HTML, PDF għal Qarrej Acrobat, u test fuq il-paġna tad-Dokumentazzjoni tal-Proġett Linux⁶.

Il-gwida jagħti dettalji dwar l-installazzjoni Linux bhala t-tieni sistema operatorja, kif tqassam id-diska tal-kompjuter u kif tagħzel liema sistema operattiva tixhel.

Dan il-manwal huwa parti mill-Proġett ta' Dokumentazzjoni Linux⁷ u l-post tagħhom huwa dak li jaċċetta d-dokumentazzjoni Linux. Sfortunatament, dan id-dokument m'ghadux jiġi aġġornat u jidher li ġie mibdul minn *Kif Thaddem il-Linux* infisser hawn taht.

Żjara lil hanut tal-kotba tal-kompjuter favorit tiegħek għandha tagħtik għazla at numru ta' kotba tajbin fuq il-Linux.

Xi ftit mill-aħjar kotba fuq l-ghodda tal-Linux u UNIX huma ppubblikati minn O'Reilly u Shabu⁸. *Kif Thaddem il-Linux*⁹ huwa wiehed mit-titoli tagħhom.

Issa fir-raba' edizzjoni tiegħu, Kif Taddem il-Linux kien aġġornat f'Diċembru 2002 u huwa r-rakkomandat hafna bhala referenza tajba biex titgħallem l-affarijiet bażiċi ta' kif taħdem f'sistema msejsa fuq is-sistema Linux.

Meta tfittex għal ktieb f'hanut tal-kotba, ipprova sib wiehed li fih il-versjoni 2.4.x. jew aktar tard tal-kernel.

⁵ <http://www.tldp.org/LDP/gs/gs.html>

⁶ <http://www.tldp.org/guides.html>

⁷ <http://www.tldp.org/>

⁸ <http://www.oreilly.com/>

⁹ <http://www.oreilly.com/catalog/runux4/>

Kif inhu u l-konfigurazzjoni nbidlet konsidervolment mis-serje tal-kernel 2.0.x u 2.2.x, speċjalment dwar il-kodiċi tax-xogħol tas-sistema, modulu ta' kernel ġdid daemon, u numru ta' affarijiet ġodda u mtejba.

Jekk qiegħed tuża sett ta' ċippi ta' mainboard aktar ġdida u/jew video card AGP, jew USB, is-suggeriment tiegħi huwa li tuża 2.4.21 jew ta' aktar tard għas-sostenn ta' dawn l-apparat jew inti tisdta' tipprova wiehed mis-serje kernel 2.6 (jekk inti kuraġġjuż!). Jidher li s-sostenn għall-AX.25 kernel 2.6 huwa mtejjeb hafna fuq is-serje 2.4. O.K. ibdew aqraw.

Tagħzel Tqassim

Għal ghejjun hafna aħjar fuq tqassim kurrenti, ipprova l-Lista taċ-Ċentru ta' Tqassim Linux LWN¹⁰ mill-Aħbarijiet Linux ta' kull ġimgħa¹¹.

Sa mill-1999, meta dan kien oriġinarjament miktub, it-tqassim inbidel xi ftit. Minn dak iż-żmien Caldera sparixxiet mix-xena wara li xtrat SCO u nqasmet f'zewġ kumpaniji, Caldera u Lineo. Lineo issa ssejjah lilha nfisha Metrowerks u tikkonċentra fuq sistemi ta' programmi msejha embedded¹² u Caldera issa hija l-Grupp SCO li qed tifttex lil kulhadd għal kwalunkwe raġuni.

Corel irtirat għal kollox mil-Linux. Slackware issa marret għaliha u Wallnut Creek jidher li ttiehdet minn Simtel¹³.

Debian baqgħet wahda mill-aħhar milli jqassmu l-programmi li salvat mill-ewwel żmienijiet, l-oħra hija Slackware.Red Hat waqqfu t-tqassim tagħhom fi tqassim sostnut f'kommunita' msejha Fedora¹⁴ li qed tippjana li tinvolvi l-komunita' biex tibni l-baži ta' l-Intrapriża Linux Red Hat. S.u.S.E ftit ilu nxtrat minn Novell. Dan li ġej jibqa' bhala informazzjoni.

¹⁰ <http://lwn.net/Fdistributions/>

¹¹ <http://lwn.net/>

¹² Jiġifieri li huma parti mis-sistema nfisha

¹³ <http://www.simtel.net/>

¹⁴ <http://fedora.redhat.com/>

Kontra l-MS-DOS, il-varjetajiet tal-MS Windows, jew SO Mac (sa u tinkludi X), is-sistema operattiva Linux tinstab f'numru ta' varjetajiet imsejha tqassim.

L-aktar tqassim popolari huma żviluppanti, ippakkjati, u mibjuha minn entitajiet kummerċjali (iva dan huwa mħolli taht it-termini tal-Liċenzja Pubblika GNU għall-Programmi b'Xejn li huma jinkludu).

Dawn huma ftit mit-tqassim maġġuri kurrenti f'ordni alfabetika.

Debian GNU/Linux¹⁵ huwa t-tqassim uffiċjali tas-sistema operattiva tal-**Proġett GNU**¹⁶ li juża l-kernel Linux (Debian isostni wkoll il-kernel GNU Hurd¹⁷).

Il-grupp ta' żviluppar huwa grupp ta' voluntiera dedikat biex jipproduċu sistema ta' tqassim Linux kompluta msejsa fuq Programmi b'Xejn.

Is-sinjifikat ta' din l-inpriza huwa li waqt li Debian ma jgħassmux direttament it-tqassim tagħhom fuq CD-ROM, il-bejjiegħa tas-CD Rom sikwit jagħtu parti mill-qligħ tagħhom biex isostnu lil Debian u proġetti GNU oħra.

Minhabba li dan it-tqassim huwa l-uniku wiehed żviluppat minn organizzazzjoni li ma tagħmilx qligħ¹⁸, hija denja tas-sostenn ta' dawk minna li huma komejri għall-ħsieb ta' Programmi b'Xejn.

Jiena bħalissa qiegħed naħdem fuq Provi Debian, magħrufa wkoll bħala Sarge, u sodisfatt mis-sistema. Debian toffri **dispożizzjoni**¹⁹ li huwa programm ta' prova ta' skreen shiħ għall-immaniġġjar tal-pakkett. Flimkien ma' **apt**²⁰ (programm li jerga' jgħib pakkett) u **dpkg**²¹ dispożizzjoni li jhalli li żżomm is-sistema aġġornata ma' l-aħħar hrug ta' sigurta'.

¹⁵ <http://www.debian.org/>

¹⁶ <http://www.gnu.org/>

¹⁷ <http://www.gnu.org/software/hurd/hurd.html>

¹⁸ <http://www.debian.org/intro/about>

¹⁹ <http://packages.debian.org/testing/admin/aptitude>

²⁰ <http://packages.debian.org/testing/base/apt>

²¹ <http://packages.debian.org/testing/base/dpkg>

Debian hija magħrufa għas-sistema ta' pakkeġġjar tagħha li hija tant shiħa u stabbli li sistemi normalment jistgħu jiġu aġġornati għall-aħħar harġa billi terġa' tixhel l-aktar darba waħda (biex tibda l-aħħar kernel jekk tixtieq).

Diletanti tar-radju jsibu li Debian hija tqassim tajjeb biex jużawha minhabba li l-AX.25 u pakketti oħra huma l-ħin kollu aġġornati għall-aħħar hrug.

Jekk huwa fl-aħjar biex tagħmlu kif trid, imbagħad **Gentoo Linux**²² jista' joghħbok.

Dan huwa tqassim li jibni l-ghajn u jistalla l-pakkett fuq il-kompjuter tiegħek li jhalli kontroll għal kollox u li tagħmel is-sistema tiegħek kif tixtieq.

Artiklu tajjeb dwar Gentoo deher ftit ilu fuq l-**Aħbarijiet ta' kull Ġimgħa tal-Linux**²³.

Knoppix²⁴ u fergħat tagħha, **Gnoppix**²⁵ u **Morphix**²⁶, huma immaġini ħajja fuq CD-ROM lesti biex tixhelhom u thaddimhom. Il-vantaġġ ta' dan it-tqassim huwa li ma tinhtiegħx installazzjoni. Inti sempliċement ittellaħhom minn fuq iċ-CD u inti għandek sistema taħdem tal-Linux.

Knoppix kienu tassew għaqlin bl-għarfien ta' apparat. It-tlieta li huma huma msejsa fuq Debian u jstgħu jiġu stallati fuq id-diska tal-kompjuter imbagħad aġġornati mill-arkivju ewlieni Debian. Huwa mod tajjeb biex tipprova sistema Linux.

Mandrake²⁷ ilha magħna xi ftit tas-snin u rċeviet bidu tajjeb billi sejset l-ewwel hrug tagħha fuq versjoni riċenti ta' Redhat. Mandrake kabbret it-tqassim Redhat b'ħafna modi u ġabret bażi kbira u favorevoli ta' dawk li jużawha. Sfortunatament Mandrake falliet is-sena li għaddiet imma għadha qiegħda tiġġieled.

²² <http://www.gentoo.org>

²³ <http://lwn.net/Articles/59138/>

²⁴ <http://www.knoppix.de/>

²⁵ <http://www.gnoppix.org>

²⁶ <http://morphix.sourceforge.net/>

²⁷ <http://linux-mandrake.com/>

Redhat²⁸ hija tqassim kummerċjali ta' Linux. Redhat qed tpoġġi l-prodott tagħhom lejn il-kummerċjanti nteressati li jużaw il-Linux fiċ-“Ċentru tad-Data ta' l-Intrapriża”.

Redhat hija famuża għall-Pakkett Manager Redhat li jagħmel l-installar u t-tnehhija tal-programmi faċli. Pakketti ta' programmi li l-ismijiet tagħhom jispicċaw .rpm jistgħu jintużaw mal-Redhat. Pakketti oħra jistgħu ukoll, imma trid tagħmilhom manwalment.

Slackware²⁹ huwa wiehed mit-tqassim fost dawk li jhobbu “jagħmlu huma”. Slackware huwa popolari ma dawn minna li għandhom xehta ta' hacker³⁰ għaliex hija aktar sistema li tagħmilha inti stess.

Anki jekk il-kurvatura ta' tagħlim hija aktar wieqfa minn dik assoċjata ma hafna tqassim ieħor, fuq tul ta' zmien inti tirbah billi titgħallem is-sistema Linux tiegħek tajjeb hafna u inti tkun tista' tirrangja dawk ilp-problemi żgħar li jqumu.

S.u.S.E³¹ hija tqassim mill-Ġermanja. SuSE tinkludi dik l-ghodda kollha u applikazzjonijiet li wiehed jistenna minn tqassim kummerċjali bħal issa. SuSE tgħid li hija unika minhabba fl-ghodda ta' amministrazzjoni tagħha Yast.

SuSE tista' tkun ukoll għażla tajba għad-dilettant tar-radju li jqis il-Linux minhabba li t-traffiku fuq il-listi ta' posta tad-dilettanti tar-radju juru li hemm min attivament qiegħed iżomm jahdmu affarijiet AX.25 bl-aħħar tqassim ta' SuSE.

Nota. *SuSE kienet akkwistata minn Novell fl-aħħar tas-sena 2003 u b'hekk għad irridu naraw x'se jiġri lis-sostenn għad-dilettanti tar-radju tagħha.*

Din hija kampjun ta' xi whud mit-tqassim popolari bħal issa. Aktar li fix-xhur li ġejjin tqassim tajjeb ikun aħbarijiet tal-bierah.

---

²⁸ <http://www.redhat.com/>

²⁹ <http://www.slackware.com/>

³⁰ Hacker huwa dak li jhobb jidhol fil-programmi jew kompjuters ta' haddieħor

³¹ <http://www.suse.com/>

Fl-istorja qrib Mandrake marret minn hsiebijiet għal wahda mill-aqwa tqassim imbagħad għall-falliment. Mandrake hija unika billi bdiet ma u saret wahda mill-estensjonijiet magħrufa sewwa ta' bħal issa.

Il-“bidu b'girja” m'hijiex ġdida fid-dinja tat-tqassim Linux u biex ngħidu dak li qal xi hadd “biex tilhaq aktar għoli wiehed irid joqghod fuq spallejn il-ġganti (O.K aktarx li dak ma kienx ġust mal-frazi originali).

Biex ikollkom idea tal-kobor tat-tqassim Linux bħal issa araw l-Aħbarijiet Linux ta' Kull Ġimgħa u morru fuq [il-holqa ta' Tqassim](#)³².

Għal kull għajjnuna u nformazzjoni dwar il-Linux u r-Radju tad-Dilettanti ikkuntattjaw lil [Stanley 9H1LO](#)³³.

L-artiklu shih jinsab fuq il-paġna ta' l-internet tal-MARL taht is-sezzjoni ta' l-Artikli.

Biex Issib il-Posizzjoni

Biex wiehed isib il-pożizzjoni eżatta tad-dar tiegħu f'termini ta' latitudni u longitudni jista' juża numru ta' mezzi.

Qabel wiehed kien jista' juża s-sextant li bih kont tista ssib il-pożizzjoni permezz tax-xemx, qamar jew kwiekeb.

Biex tużah tajjeb kont trid tistudja mhux hażin u tkun tajjeb sew fil-matematika.

Fiż-żmienijiet tal-lum wiehed jista' juża wkoll strument imsejjaħ navigatur tas-satelliti li permezz tas-satelliti jsib il-pożizzjoni.

Dan huwa aktar faċli li thaddmu milli thaddem is-sextant għaliex m'għandikx bżonn matematika.

Madankollu, kemm is-sextant kif ukoll in-navigatur tas-satelliti jiswew il-flus, għalkemm il-prezz tan-navigatur tas-satelliti illum naqas sewwa.

---

³² <http://www.lwn.net/>

³³ stanley@9h1lo.net

Illum tistghu tidhlu fuq paġna ta' l-internet fejn issibu kalkulator li tagħtuh l-indirizz u jagħtikom il-pożizzjoni eżatti f'longitudni u latitudni.

Jiena ppruvajtu u sibt li huwa raġonevoli hafna.

Din il-paġna hija,
<http://www.stevemorse.org/jcal/latlon.php>

Ippruvawh u taraw.

Lawrence 9H1AV/9H9MHR

Ċavetta Awtomatika

Nixtiequ nghidulkom li Stanley, 9H1LO, għamel ċirkwit ta' apparat li jintuza biex ihaddem it-trasmittitur waħdu u jibghat in-nominattiv ta' l-istazzjon.

Dan ifisser li wiehed ikun jista' jhalli t-trasmittitur jithaddem waħdu waqt li huwa jkun qiegħed jagħmel xi esperimenti ohra jew jara kif it-trasmittitur tiegħu jkun jinstema'.

Dan juza ċirkwit integrat imsejjaħ PIC li Stanley offra li jipprogramma bin-nominattiv ta' min ikun interessat. Il-prezz huwa ta' Lm6 u Stanley joffri Lm1 għall-MARL għal kull ċirkwit integrat li jipprogramma.

Għal dawk li jridu jipprogrammaw il-PIC huma, Stanley lest li jipprovdilhom il-programm hex bin-nominattiv tagħhom b'xejn.

Stanley lest li jekk ikun hemm talba biżżejjed, Stanley lest li joffri wkoll il-komponenti kollha inkluż iċ-ċirkwit stampat biex wiehed ikun jista' jagħmlu mingħajr diffikulta'.

Dan jista' jsir bhala proġett tal-MARL li min irid ikun jista' jibnih iċ-Ċentru jew jekk irid ikun jista' jibnih id-dar.

Minhabba diffikulta biex inġibu iċ-ċirkwit stampat u iċ-ċirkwit tiegħu fuq dan il-fuljett, dawn jinsabu fuq il-paġna ta' l-internet ta' Stanley. Il-paġna ta' l-internet ta' Stanley hija <http://www.9h1lo.net>

Huwa tassew li wiehed jsta' juza l-kompjuter tiegħu biex jagħmel l-istess xogħol, imma b'dan l-apparat ma tkunx qiegħed torbot il-kompjuter tiegħek b'din il-hidma.

Illum meta kulhadd qiegħed jixtri kolloxx lest għandna niehdu din l-opportunita' halli b'hekk inkunu għamilna xi parti mill-apparat tagħna ahna stess.

Il-Jamboree ta' l-Iscoots

Il-jamboree ta' l-iscoots huwa programm li l-iscoots jagħmlu kull sena fejn huma jitgħallmu jikkomunikaw bir-radju u llum anki bl-internet.

Il-Jamboree kienet idea ta' Les Mitchell, G3BHK, li kien għamel ir-regolamenti tiegħu waqt li l-jamboree sar l-ewwel darba fl-1958.

Minn dak iż-żmien dejjem zied fil-popolarita' tiegħu, tant li llum insibu li jiehdu sehem fih madwar nofs miljun scout f'aktar minn 100 pajjiz.

Din l-attivitá' jiehdu sehem fiha madwar 10,000 dilettant tar-radju li jipprovdu l-apparat tal-komunikazzjoni ta' l-istazzjon tagħhom.

Din is-sena, il-jamboree se jinżamm mis-Sibt 21 ta' Ottubru 0001 sal-Ħadd 22 ta' Ottubru 2359 **hin lokali**.

Minhabba ż-żoni tal-hinijiet differenti madwar id-dinja, l-attivitá' tibda mill-Ġimgħa 20 ta' Ottubru u tibqa' sejra sat-Tnejn 23 ta' Ottubru.

Bħal drabi ohra, il-MARL sejra tiehdu sehem f'din l-attivitá' billi tarma numru ta' stazzjonijiet f'Bahar iċ-Ċaġhak fejn se jkun jikkampjaw l-iscoots.

Din l-attivitá' qegħda tissemma wkoll fil-kaxxa ta' l-attivitá' tal-MARL fil-paġna li jmiss.

Għaldaqstant inhegġukom biex tiehdu sehem u tikkomunikaw ma' Ivan jew George halli jkun jafu bikom.

Jekk tridu tistgħu wkoll tkellmuhom mid-dar tagħkom. Kunu ċerti li tużaw il-proċedura tajba u tkunu ta' eżempju għall-iscouts li jistgħu jsiru dilettanti tar-radju fil-futur.

Hemm numru ta' frekwenzi li se jintużaw hawn Malta li se jkunu fuq l-HF, VHF, UHF u anki bl-echolink.

Issemmgħu u hbiebna li jkunu qeghdin joperaw fil-jamboree jiehdu pjaċir li jkellmukom.

Avviżi tal-MARL

Inbid u Pizza nhar il-Ġimgħa 20 ta' Ottubru 2006 fiċ-Ċentru tal-MARL mis-7.00 ta' filgħaxija 'l quddiem.

Ejjew u ġibu n-nisa u l-familja jew il-hbieb tagħkom u hudu pjaċir.

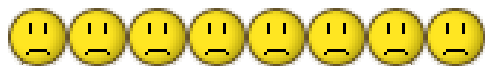

Prezz Lm2 kull persuna.

Min irid jiġi għandu javża lil George

jew lil xi membru iehor tal-Kumitat sa nhar il-Hadd 15 ta' Ottubru 2006 halli ma jiddiżappuntax ruhu.

Jekk tikkuppjaw l-istampa fuq il-front page tal-microsoft taraw lil George jahdem.

Gherf

Ahjar hieles u ssuq il-hnieżer milli lsir u ssuq iż-żwiemel.

Din jingħad li ntqalet minn wiehed mill-Cato's li kienu ghorrief Rumani.

Attivitajiet fil-MARL

Nhar is-Sibt 21 sal-Hadd 22 ta' Ottubru il-MARL se tiehu sehem fil-Jamboree ta' l-iscouts.

Matul il-Jamboree, l-iscouts jikkomunikaw ma' scouts ohra madwar id-dinja permezz tar-radju u ta' l-internet.

Din il-hidma se ssir minn Bahar iċ-Ċaghak u tibda mis-Sibt fil-ghodu kmieni u tibqa' sejra sal-Hadd wara nofs in-nhar.

L-ikel qiegħed jiġi pprovdut mill-iscouts

Min irid jiehu sehem f'din l-attivitajiet kif ukoll għal dettalji għandu javviċina lill-Ivan jew lil George minnufih.

Għandek diffikulta' biex titgħallem il-kodiċi Morse?

(misjuba fuq paġna ta' l-internet)

Aħna sibna mod ġdid kif titgħallem il-kodiċi Morse malajr. Din l-injezzjoni ġġibek taħdem bil-25 kelma kull minuta minnufih.